

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN YARATICI DRAMANIN KİŞİSEL VE MESLEKİ YAŞANTILARINA KATKISINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ *

Işıl TANRISEVEN**

Murtaza AYKAÇ***

Öz

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin, yaratıcı dramının kişisel ve mesleki yaşantılarına katkısına ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya, Mersin Üniversitesi'nde ortak seçmeli ders olarak "Yaratıcı Drama" yı seçen 8 ikinci sınıf öğrencisi katılmıştır. Araştırma betimsel bir durum saptaması niteliğinde olup nitel araştırma yöntemi temel alınmıştır. Katılımcılar yedi hafta süren yaratıcı drama oturumlarına katılmışlar ve oturumlar sonrasında katılımcılarla yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Araştırmanın verileri "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu" aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar katılımcıların görüşlerine göre yaratıcı drama etkinliklerinin kişisel gelişimleri ve gelecekte sahip olacakları mesleki yaşantıları üzerinde olumlu etkiye sahip olduğunu göstermiştir. Bulgular yaratıcı drama etkinliklerinin katılımcıların zamanı iyi kullanma farkındalığı ve sosyal beceri gelişimleri üzerinde olumlu etkileri olduğunu ortaya koymuştur. Yaratıcı drama çalışmalarını katılımcılara çekingenliğin azalması, kendini daha rahat ifade edebilme, iletişim kurma, gruba uyum sağlama ve empati kurma yönünde katkı sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: *Yaratıcı drama, üniversite öğrencisi, kişisel gelişim, mesleki gelişim.*

* Bu makale Çağdaş Drama Derneği Yaratıcı Drama Liderlik/Eğitmenlik Projesi'nden üretilmiştir

** Yrd.Doç.Dr. Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, isiltanriseven77@gmail.com

*** Yrd.Doç.Dr. Niğde Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, murtazaaykac@gmail.com

OPINIONS OF THE UNIVERSITY STUDENTS RELATED TO CREATIVE DRAMA'S CONTRIBUTION TO THEIR PERSONAL AND PROFESSIONAL LIVES

Abstract

In this research, it is aimed to examine the contribution of creative drama to personal and professional lives of the university students. The research has been realized on 8 second grade university students who chose the course of "Creative Drama" as common elective course at Mersin University. The research is a descriptive case study and organized on the basis of the qualitative research method. Participants took part in seven week long sessions of creative drama. After implementations, face-to-face negotiations are done related to take opinions of the participants. Data of the study are collected via "Semi-Structured Interview". Results obtained from the study showed that creative drama activities has a positive effect on the personal improvements and the professional lives of the participants who will have in the future, according to the opinions of the participants. Findings put forth the positive effects of the creative drama activities on the participants in the aspects of awareness of good use of time and development of social skills. Creative drama studies contributed participants in decreased inhibitions, more comfortable to express themselves, communicate, adapt to group and empathy.

Keywords: *Creative drama, university student, personal development, professional development.*

1. GİRİŞ

Yükseköğretim sisteminin en önemli girdisi olan üniversite öğrencisi için üniversite yaşamı, birçok yeni akademik, kişisel ve sosyal yaşantının deneyimlendiği önemli bir gelişim süreci anlamı taşımaktadır. Bu süreçte öğrenciler, üniversitenin yeni akademik ve sosyal ortamına uyum gösterme, akademik beklenti ve talepleri karşılama, edindiği sosyal özgürlükler içinde bağımsız olmayı başarma, arkadaşlık ilişkilerini sorgulama ve mesleki olanakları araştırma gibi birçok konuyla baş etmek durumundadırlar. Bu nedenle bu dönemde öğrencilerinin akademik, mesleki ve sosyal alanlarda önemli problemlerinin olduğu belirtilmektedir (Gizir, 2005).

Özgüven (1992), bir üniversite öğrencisinin çocukluktan yetişkinliğe geçme döneminin sıkıntılarını yaşadığını belirtmektedir. Kendi kimliğini bulma, toplumsal yönden yerel ve çocukluk döneminin değerleri ile yaşadığı toplumun ulusal ve evrensel değerlerini uzlaştırma, toplum değerlerine uyum sağlama, sosyal olgunluğa erişme bu süreçte yaşanan önemli değişimlerdir. Erkan, Özbay, Cihangir Çankaya ve Terzi (2012) yaptıkları bir araştırmada üniversite öğrencilerinin duygusal, akademik ve ekonomik problemler yaşadıklarını tespit etmişlerdir. Benzer şekilde Yeşilyaprak (1986, Akt: Dilekmen, Aşçı ve Bektaş, 2008) da araştırmasında üniversite öğrencilerinin topluluk içinde konuşamamak, karşı cinsle arkadaşlık etmekten çekinmek ve ana-baba ile sorunlarını tartışamamak gibi iletişim sorunlarına sahip olduğunu tespit etmiştir. Buna karşın, kişiler arası ilişkilerin ve sosyal becerilerin üniversite öğrencisinin benlik algısını ve üniversite yaşamının kalitesini değerlendirmede önemi rol oynadığı belirtilmektedir (Lin, 2010). Sosyal becerilerin yanı sıra üniversite öğrencilerinin başarıları üzerinde etkili değişkenlerden birinin zaman yönetimi olduğu bilinmektedir (Britton ve Tesser, 1991). Ancak ülkemizde üniversite öğrencilerinin zamanı iyi kullanma konusunda da problemler yaşadıkları ilgili araştırma sonuçları bulunmaktadır (Can, 2000; Cemaloğlu ve Filiz, 2010; Çağlıyan ve Göral, 2009; Göğüş ve Güneş, 2011). Özellikle de erteleme davranışının üniversite öğrencileri arasında çok yaygın olduğu (Balkıs, Duru, Buluş ve Duru, 2006), gençlerin zamanlarının büyük bir çoğunluğunu internet başında geçirdikleri (Yolal ve Kozak, 2008) belirtilmektedir. Bu anlamda üniversitelerde öğrenim gören gençlerin en iyi biçimde yetişmesi için onların psiko-sosyal ihtiyaçlarının iyi bilinmesine, zamanı iyi kullanma ve sosyal becerilerini geliştirici öğrenme ortamlarına ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Günümüzde okul öncesi dönemden başlayarak üniversite ve lisansüstü eğitime kadar bütün eğitim kademelerinde gerçekleştirilen drama çalışmalarının üniversite öğrencilerine etkin bir öğrenme ortamı sağlayacağı ve onların sosyal becerilerini geliştirmeye önemli katkılar sağlayacağı söylenebilir.

San (2002) yaratıcı dramayı, “doğaçlama, rol oynama vb. tiyatro ya da drama tekniklerinden yararlanarak, bir grup çalışması içinde, bireylerin bir yaşantıyı, bir olayı,

bir fikri, kimi zaman bir soyut kavramı ya da davranışı, eski bilişsel örüntülerin yeniden düzenlenmesi yoluyla gözlem, deneyim, duygu ve yaşantıların gözden geçirildiği süreçlerde anlamlandırılması, canlandırılması” olarak tanımlamıştır. Tekerek (2007), yaratıcı dramayı bireyin özgüven kazanmasında ve kendini var etmesinde işlevsel olan, somuttan soyuta ya da soyuttan somuta ilerleyen süreçte yaratıcılık, düş gücü, ortak hareket etme, organizasyon, empati, iç disiplin, özgürlük ve saygı gibi insani değerleri geliştirerek önemli katkılar sağlayan bir yaşantı olarak tanımlamıştır. Grupla birlikte çalışabilme, yaratıcı düşünme, kendini anlama, sözel ve sözel olmayan iletişim, dili kullanma, işbirliği içinde çalışma, problem çözme, kendini ifade etme becerilerinin gelişimi, insanlara karşı daha duyarlı olma, kendine güven duyma, sorumluluk duygusu ve iç disiplin kazanma, hayal gücünün gelişimi, estetik gelişim, dayanışma ve paylaşma duygusunun gelişimi, hoşgörülü olma, demokratikleşme, sosyalleşme, yaratıcı dramanın bireyin yaşamına sağladığı önemli katkılardır (Köksal-Akyol, 2003; Yeğen, 2003). Yapılan araştırmalar yaratıcı dramanın üniversite öğrencilerinin akademik başarıları (Adıgüzel ve Timuçin, 2010; Aydeniz ve Özçelik, 2012), yaratıcılıkları (Aral, Köksal-Akyol ve Çakmak, 2007) ve sosyal becerileri (Aslan, Erbay ve Saygın, 2010; Ceylan ve Ömeroğlu, 2007; Kara ve Çam, 2007; Kaf-Hasırcı, Bulut ve Saban, 2007) üzerinde olumlu etkileri olduğunu göstermiştir. Genç (2004) tarafından yapılan bir araştırmada da drama dersinin üniversite öğrencilerinin utangaçlık düzeylerini azaltmada olumlu etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Araştırma, drama yoluyla, öğrencilerin tartışma, eleştirme, yargılama, bağımsız karar verme, risk alma, toplumsallaşma ve iletişim kurma gibi yetilerinin geliştiği ve bu yolla da utangaçlık duygusunun azaldığını göstermiştir.

Üniversite öğrencileri üzerinde yapılan çalışmalarda yaratıcı dramanın daha çok öğretmen adayları üzerindeki etkisine yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Bunun nedeni dramanın öğretmen adaylarına bir disiplin olarak çeşitli kazanımlar sağlaması ve bir yöntem olarak etkili öğretimin kilit noktasını oluşturması biçiminde açıklanabilir. Ancak yaratıcı drama etkinliklerinin öğretmen adayları dışında üniversitede öğrenim gören

tüm öğrencilerin sosyal becerilerinin gelişimine önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Buna karşın literatürde yaratıcı dramının farklı fakültelerde öğrenimlerine devam eden üniversite öğrencileri üzerindeki etkisine ilişkin araştırmalara rastlanmamıştır. Yaratıcı drama etkinlikleri yoluyla üniversite öğrencilerinin hem bireysel yaşantılarının hem de ileride sahip olacakları mesleki yaşantılarının gerektirdiği sosyal becerilerin geliştirileceği düşünülmektedir. Bu anlamda yapılan bu çalışmanın yükseköğretimde yaratıcı dramının önemine vurgu yapacağı ve lisans eğitiminin niteliğini artırma adına bir bakış açısı oluşturacağı düşünülmektedir. Bu noktadan hareketle bu araştırmada üniversite öğrencilerinin, yaratıcı dramının kişisel ve mesleki yaşantılarına katkısına ilişkin görüşlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda şu alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Üniversite öğrencilerinin, yaratıcı dramının kişisel gelişimlerine katkısına ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Üniversite öğrencilerinin, yaratıcı dramının ileride sahip olacakları mesleki yaşantıya katkısına ilişkin görüşleri nelerdir?

2. YÖNTEM

Araştırmada “Ortak Seçmeli Ders II” kapsamında 21 saatlik yaratıcı drama uygulamaları gerçekleştirilmiş ve araştırmaya dahil edilen öğrencilerin uygulamalara ilişkin algılamaları ve deneyimleri nitel veri toplama tekniği ile belirlenmiştir. Bu nedenle araştırma betimsel bir durum saptaması niteliğinde olup nitel araştırma yöntemi temel alınmıştır. Katılımcıların, yaratıcı dramının kişisel ve mesleki yaşantılarına katkısına ilişkin görüşleri yüz yüze görüşmeler yoluyla tespit edilmiştir.

2.1. Araştırma Grubu

Araştırma, 2012-2013 öğretim yılı bahar döneminde Mersin Üniversitesi’nde “Ortak Seçmeli Ders II” kapsamında “Yaratıcı Drama” dersini seçen 8 öğrenci üzerinde

gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar, “Ortak Seçmeli Ders II” kapsamında “Yaratıcı Drama” dersini alan üç yüksekokul ve beş fakülte olmak üzere sekiz farklı birime devam eden 25 ikinci sınıf öğrencisi içerisinde maksimum çeşitlilik örnekleme yoluyla seçilmiştir. Yapılan örnekleme göre katılımcılar her bir birimden bir öğrenci olmak üzere tesadüfi olarak seçilmiştir. Buna göre çalışmanın araştırma grubunu Turizm, Fen Edebiyat Fakültesi (Psikoloji), Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu, Mühendislik Fakültesi (Çevre Mühendisliği), İktisadi İdari Bilimler Fakültesi (Kamu Yönetimi), Su Ürünleri Fakültesi (Su Ürünleri Mühendisliği), Eczacılık Fakültesi ve Sağlık Yüksekokulu’nun (Ebelik) ikinci sınıflarına devam eden 21-23 yaş aralığındaki 2’si erkek, 6’sı kız olmak üzere 8 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Katılımcılar daha önce hiç drama eğitimi almamışlardır.

2.2. İşlem Basamakları

Araştırmanın başlangıç aşamasında uygulamaya başlamadan önce katılımcılara yaratıcı drama ve program hakkında bilgi verilmiş, yapılan çalışmalara katılım teşvik edilmiş ve katılımcılardan beklenenler açıklanmıştır. Araştırmanın uygulama süreci üçer saatlik yedi oturum şeklinde olmak üzere 21 saat sürmüştür. Uygulamalar, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Drama Dersliği’nde gerçekleştirilmiştir. Oturumlar zaman yönetimi konularında planlanmıştır. İlk oturumda grup üyelerinin birbirini tanıması, iletişim kurması ve gruba uyum sağlamasına yönelik etkinlikler yapılmıştır. İkinci oturumda katılımcıların bireysel zaman kullanımlarını betimlemeleri ve değerlendirmelerine yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Üçüncü oturumda zamanı iyi kullanmanın, zamanı iyi kullanmada hedef belirlemenin ve ajandaların önemine yönelik etkinlikler yapılmıştır. Dördüncü oturum yapılacak işlerin öncelik sırasına göre planlanması konusunda beşinci, altıncı ve yedinci oturumlar ise zaman tuzakları konusunda gerçekleştirilmiştir. Zaman tuzakları olarak sırasıyla erteleme, dağınıklık, acelecilik, aşırı sorumluluk alma, mükemmeliyetçilik, hayır diyememe ve zaman tuzağı olarak teknoloji (telefon, televizyon ve bilgisayar) konularında etkinlikler yapılmıştır. Oturumlarda

yaratıcı dramanın aşamaları ısınma, canlandırma ve değerlendirme olarak ele alınmıştır. Uygulamalar sonrasında katılımcıların görüşlerini almaya yönelik olarak yüz yüze görüşmeler yapılmıştır.

2.3. Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Araştırmanın verileri “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” aracılığıyla toplanmıştır. Formda yaratıcı drama alanında doktorasını yapmış iki uzman görüşüne başvurulmuş olarak oluşturulan iki soruya yer verilmiştir:

1. Yaratıcı dramanın kişisel gelişiminize katkısı nedir?
2. Yaratıcı dramanın ileride sahip olacağınız mesleki yaşantıya nasıl katkı sağlayacağını düşünüyorsunuz?

20 dakika süren yüz yüze görüşmeler ses kayıt cihazına kaydedilmiş, elde edilen veriler betimsel analiz yoluyla analiz edilmiştir. Betimsel analiz: (1) Betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma, (2) Tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi, (3) Bulguların tanımlanması, (4) Bulguların yorumlanması aşamalarından oluşmaktadır. Veriler, araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre organize edilebileceği gibi, görüşme ve gözlem sürecinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir (Yıldırım ve Şimşek, 1999). Bu çalışmada; veriler görüşme sorularının ortaya koyduğu temalara göre betimlenerek yorumlanmıştır. Yer yer görüşülen bireylerden doğrudan alıntılara yer verilerek yapılan betimlemeler zenginleştirilmiştir.

3. BULGULAR

Araştırmanın birinci alt probleminde üniversite öğrencilerinin, yaratıcı dramanın kişisel gelişimlerine katkısına ilişkin görüşleri tespit edilmiştir. Kişisel gelişim teması altında katılımcıların görüşleri zamanı iyi kullanma farkındalığı ve sosyal beceriler alt temaları altında toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen verilere göre katılımcıların tümü zamanı

iyi kullanmaya ilişkin farkındalıklarının arttığını ifade etmişlerdir. Zamanı iyi kullanma farkındalığı alt temasıyla ilgili katılımcıların görüşlerine ilişkin örnekler aşağıda sunulmuştur:

K1 (Turizm): “Yaptığımız çalışmalar hayatımda nelere ne kadar zaman ayırdığımı sorgulamamı sağladı. Aşırı sorumluluk alan, ön plana çıkmayı seven bir insanım. Bunun zaman kullanımını açısından doğuracağı sonuçları gördüm.”

K 12 (Çevre mühendisliği): “Zamanı hiç birimiz iyi kullanamıyoruz. Bu konuda farkında olmamızı sağladı. Daha planlı olmam gerektiği konusunda bir adım attığımı düşünüyorum.”

K: 14 (Kamu yönetimi): “Gün içinde çok yararsız şeyler yaptığımı fark ettim. Daha önce telefonsuz yapamazdım. Zamanımın büyük çoğunluğunu telefona ayırırdım. Telefonumu artık bırakabiliyorum.”

K 16 (Su ürünleri): “Zaman konusunda sıkıntıları olan bir insanım. Boş veren ve son dakikaya bırakan bir insanım. Özellikle zaman konusunda kendimdeki değişimi hissediyorum. Hayır diyememe çalışması benim için çok önemliydi. Ben insanları kırmamak için hayır diyemeyen bir insanım. Ancak bunun benim hayatıma nasıl etki ettiğini gördüm.”

K 20 (Ebelik): “Bilgisayarın başında çok zaman geçirdiğimi ve teknolojinin esiri olduğumu fark ettim. Sabahtan akşama kadar internetteydim ve hiç kimseyle görüşmüyordum. Artık internete daha az giriyorum.”

Katılımcıların ifadelerine ilişkin örnekler incelendiğinde, yapılan drama etkinlikleri yoluyla katılımcıların kendi zaman kullanımlarını değerlendirdikleri, zaman tuzaklarını ve bu zaman tuzaklarının hayatları üzerindeki olumsuz etkilerinin neler olduğunu fark ettikleri görülmektedir. Katılımcıların sosyal beceriler alt teması altında yer alan görüşlerine ilişkin betimlemeler aşağıda sunulmuştur:

Katılımcılardan K1 (Turizm), daha çok bireysel çalışmaya yatkınken yaratıcı drama yoluyla grup çalışmasına da uyum sağlayabildiğini gözlemlediğini, iletişim becerilerinin geliştiğini; K2 (Psikoloji) insanlara karşı önyargılarının olduğunu ve başlangıçta gruba uyum sağlayamayacağı düşüncesine sahip olduğunu, ancak çalışmalar sonrasında bu

düşüncesinin değiştiğini ve daha kolay iletişim kurabildiğini belirtmiştir. K 12 (Çevre Mühendisliği), K 14 (Kamu Yönetimi), K 20 (Ebelik) çekingen bir kişiliğe sahip olduklarını, yeni bir sosyal ortama girdiklerinde kendilerini gergin hissettiklerini belirtmişler; çalışmalar sonrasında çekingenliklerinin azaldığını, kendilerini daha iyi ifade edebildiklerini, iletişim kurabildikleri ve kendine olan güvenlerinin arttığını ifade etmişlerdir. Benzer şekilde K 23 (Eczacılık) çalışmalar sonrasında kendini daha rahat ifade edebildiği üzerinde durmuştur. K 16 (Su Ürünleri), tanımadığı kişilerle birlikte çalışmanın kendisine güven kazandırdığı, farklı fakültelerden bir çok arkadaşına sahip olduğu üzerinde dururken, K 9 (Beden Eğitimi) grup olma bilincinin önemini kavradığını ve empati becerisinin geliştiği üzerinde durmuştur. Katılımcıların ifadelerine örnekler aşağıda sunulmuştur.

K1 (Turizm): “Ben kolay kolay insanlarla iletişim kuramam. Özellikle de grup çalışması yapamam. Genelde bireysel çalışırım. Yaratıcı dramada hep grup çalışması yaptık. Grup çalışmasını da yapabildiğimi gördüm.”

K 5 (Psikoloji): “Çalışmaya ilk geldiğimde arkadaşlarıma nasıl uyum sağlayacağımı, gruba nasıl ısınacağımı düşündüm. Ama çalışmalar sayesinde gruba kolaylıkla uyum sağladım.”

K 12 (Çevre Mühendisliği): “İlk geldiğimde tanımadığım insanlarla çalışmak beni sıkıntıya soktu. Başlangıçta çok çekingendim. Çekingenliğim azaldı. Günlük yaşantımda da çekingenliğimin azaldığını hissediyorum. Yeni sosyal ortamlarda bulunduğumda yaşadığım gerginliğin gittiğini hissediyorum. Az da olsa özgüvenimin arttığını hissediyorum.”

Katılımcıların ifadeleri incelendiğinde, yaratıcı drama etkinliklerinin sosyal beceri gelişimleri üzerinde olumlu etkileri olduğu görülmektedir. Yaratıcı drama çalışmalarının katılımcılara en önemli katkıları, çekingenliklerinin azalması, kendini daha rahat ifade edebilme, iletişim kurma, gruba uyum sağlama ve empati sağlama yönündedir.

Araştırmanın ikinci alt probleminde üniversite öğrencilerinin, yaratıcı dramanın ileride sahip olacakları mesleki yaşantıya katkısına ilişkin görüşleri tespit edilmiştir. Mesleki

yaşantıya katkı teması altında katılımcılarla yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin betimsel analiz sonuçları aşağıda sunulmuştur:

K 1 (Turizm), turizm işinin bir ekip işi olduğundan bahsetmiş, bireysel bir insan olduğu için bu alanda yükselme imkânı olmayacağını düşündüğünü ama yaratıcı drama sayesinde insanlarla grup çalışmasının yararlarını gördüğünü ve insanlara sorumluluk verme konusunda daha ılımlı düşünebildiğini belirtmiştir. Ayrıca K1, turizm sektöründe yaratıcı düşünmenin çok önemli olduğu, çok fazla otel olduğu, insanlar tarafından tercih edilmek için farklı bir hizmet sunmak gerektiği, bunun için de hem yaratıcı düşünmek hem de grup halinde işbirliği yaparak birlikte hareket etmek gerektiği üzerinde durmuş; bu anlamda yaratıcı dramının önemli olduğunu ifade etmiştir. Bunun için de turizm sektöründe çalışan personele yaratıcı drama eğitiminin aldırılması gerektiği; müşterilerle yaşanan sorunlar, müşteri memnuniyetini sağlama konusunda canlandırmalarla uygulamaya dönük eğitimler yapılması gerektiğini belirtmiştir.

K 5 (Psikoloji), psikolojide sanat terapisi ve psikodrama ile ilgili workshoplar yapıldığı, orada benzer uygulamaların, canlandırmaların yapıldığı üzerinde durmuş, yaratıcı dramada yapılan uygulamaların bu alanda da kullanılabileceğini belirtmiştir. Özellikle de yaratıcı drama alanında yapılan çalışmaların patolojik düzeyde olmayan adaptasyon, motivasyon ve dikkat ile ilgili çalışmalarda etkili olabileceği ve grup terapilerinde grubun birbirine uyumu, güveni ve kendini rahat ifade edebilmesi için önemli olduğu üzerinde durmuştur.

K 9 (BESYO), spor alanında takım ruhunun önemine vurgu yapmış, genellikle arkadaşlarıyla takım çalışması içerisinde yer aldığını, ancak grup olma bilincine sahip olmadıklarını ifade etmiştir. Beden eğitimi öğretmenlerinin genelde empati becerisinin zayıf olduğunu düşünen K9, yaratıcı drama ile hem grup olma bilincinin hem de empati becerisinin geliştirilebileceğini vurgulamıştır.

K 12 (Çevre Mühendisliği), mühendisliğin zekaya ve yaratıcılığa bağlı bir meslek olduğunu belirtmiş, kısa sürede detaylı bir şekilde düşünerek sorunu çözmeye yönelik bir ürün geliştirmelerinin önemine vurgu yapmıştır. Bu anlamda katılımcı, yaratıcı dramının da mühendisliğin de yaratıcılık gerektirdiği üzerinde durmuştur. Ayrıca K 12, mühendislikte hazırlanan projenin hayata geçirilmesi için onun savunulması ve etkililiğine ilişkin karşı tarafı ikna etmenin önemine vurgu yapmış, bunun için de ifade gücünün önemli olduğunu belirtmiştir.

K 14 (Kamu Yönetimi), kaymakam olmak istediğini, sürekli toplum önünde olacağı ve bunun için de çekingen olmaması gerektiğini belirtmiş, yaratıcı dramının çekingenliği yenmede önemli katkılar sağlayacağı üzerinde durmuştur. Ayrıca K14, kendilerinden öğrenim sürecinde anayasal terimleri yorumlayıp kullanarak siyasetçi gibi konuşmalarının istendiğini, bunun için de güven duygularının ve toplum önünde konuşma becerilerinin gelişmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bu anlamda toplumla empati kurmak, hem yönetici hem de toplum gözünden bakmak için derslerde yaratıcı dramının kullanılabilceği, liderlerin özellikleriyle ilgili canlandırmalar yapılabileceği üzerinde durmuştur.

K 16 (Su Ürünleri), su ürünleri mühendisi olarak kalabalık bir ekiple çalıştıkları üzerinde durmuş, yaratıcı dramının birlikte çalışacağı insanlarla olan iletişimine ve etkileşimine katkı sağlayacağını ifade etmiştir.

K 20 (Ebelik), yaratıcı dramının hastalarla olan iletişimde onlarla empati kurma üzerinde etkili olacağı üzerinde durmuştur. Hamilelerle çalıştığını ifade eden K 20, onlara nasıl yaklaşacağını bilmediği, stajyer olduğu için kendisine güven duymadığı ve karşısındakine de bu güveni veremediği hissine sahip olduğunu ifade etmiş, öğrenim sürecinde hasta ve hemşire ilişkisine yönelik yaratıcı drama çalışmalarının yapılabileceği, böylelikle hastanede kendilerini daha yetkin ve güvenli hissedebileceklerini belirtmiştir.

K 23 (Eczacılık), eczacılığı halkla ilişkilerin sağlık alanındaki bir bölümü olarak düşündüğünü, eczacıların toplumu aydınlatmak gibi önemli bir görevi olduğunu belirtmiştir. Bunun için öncelikle bir eczacının kendini iyi ifade edebilen, vücut dilini anlayan, empati kuran, vücut dilini iyi kullanan ve ikna yeteneğine sahip özelliklere sahip olması gerektiğini belirtmiş, yaratıcı drama yoluyla bu özelliklerin bireye kazandırılabilceğini ifade etmiştir.

Katılımcıların ifadelerine ilişkin betimlemeler incelendiğinde yaratıcı dramının gelecekte sahip olacakları meslek üzerindeki katkısının bireysel gelişimlerine olan katkısı ile paralellik gösterdiği görülmektedir. Katılımcılar sahip olacakları mesleki yaşantı açısından da ekip olarak uyumlu çalışma, kendine güven duyma, kendini iyi ifade etme, iletişim kurma, yaratıcı olma, empati gibi becerilerin öneminden bahsetmişler, yaratıcı dramının bu becerileri kazandırmada önemli olduğu ve öğrenim süreçlerinde yaratıcı dramaya yer verilmesi gerektiği üzerinde durmuşlardır.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmadan elde edilen sonuca göre katılımcı görüşlerine göre yaratıcı drama etkinlikleri katılımcıların kişisel gelişimleri üzerinde olumlu etkiye sahiptir. Katılımcıların tümü zamanı iyi kullanma farkındalıklarının arttığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Katılımcılar yaratıcı drama etkinlikleri yoluyla kendi zaman kullanımlarını değerlendirdiklerini ve zaman tuzaklarını fark ettiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca bulgular yaratıcı drama etkinliklerinin katılımcıların sosyal beceri gelişimleri üzerinde olumlu etkileri olduğunu ortaya koymuştur. Yaratıcı drama çalışmaları katılımcılara çekingenliğin azalması, kendini daha rahat ifade edebilme, iletişim kurma, gruba uyum sağlama ve empati kurma yönünde katkı sağlamıştır. Yaratıcı drama çalışmalarında öğrenciler, bir amacı gerçekleştirmek üzere gruplar halinde çalışmışlar, etkinliklerle kendi yaşantıları arasındaki bağlantıları kurmuşlar, her defasında farklı kişilerle etkileşimde bulunmuşlar, hızlı bir şekilde düşünerek ve tartışarak ortak kararlar vermişler, birlikte ürünler geliştirmişler, farklı fakülte ve yüksekokuldan arkadaşlarıyla

paylaşımlarda bulunarak kendilerini gurubun önünde rahat bir şekilde ifade etmişlerdir. Bu yönleri ile yaratıcı drama çalışmalarının katılımcıların farkındalık ve sosyal becerileri üzerinde olumlu etkilere sahip olduğu söylenebilir. Bu sonuç, Aslan, Erbay ve Saygın (2010), Ceylan ve Ömeroğlu, (2007), Genç (2004), Gündoğdu (2012) ile Kara ve Çam (2007)'in araştırma bulgularıyla paralellik göstermektedir. Güneysu ve Temiz (2012) yaptıkları bir araştırmada yaratıcı drama eğitimi aldıktan sonra katılımcıların yaratıcı dramayı farkındalık, paylaşma ve iletişim yolu gibi kavramlarla tanımladıkları tespit edilmiştir. Benzer şekilde Kaf-Hasırcı, Bulut ve Saban (2007) yapmış olduğu araştırmalarında yaratıcı drama dersinin öğretmen adaylarına kişilerarası iletişim, kişinin öz-farkındalığı, sosyal değişim gibi bireysel kazanımlar kazandırdığı ve mesleğine ilişkin de akademik kazanımlar kazandırdığını tespit etmiştir. Bu sonuca paralel olarak bu araştırmada da yaratıcı dramanın farkındalık ve sosyal beceri gelişimi üzerindeki olumlu etkisinin yanı sıra mesleki gelişim üzerinde de katkı sağladığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda yaratıcı dramanın katılımcıların gelecekte sahip olacakları meslek üzerindeki katkısının bireysel gelişimlerine olan katkısı ile paralellik gösterdiği görülmektedir. Katılımcılar sahip olacakları mesleki yaşantı açısından da ekip olarak uyumlu çalışma, kendine güven duyma, kendini iyi ifade etme, iletişim kurma, yaratıcı olma, empati gibi becerilerin öneminden bahsetmişler, yaratıcı dramanın bu becerileri kazandırmada önemli olduğu ve öğrenim süreçlerinde yaratıcı dramaya yer verilmesi gerektiği üzerinde durmuşlardır. Ülkemizde Yükseköğretim Ulusal Yeterlilikleri Çerçevesi'nde (TYUYÇ), lisans öğrenimlerini bitiren öğrencilerin bağımsız çalışabilme, sorumluluk alabilme, öğrenme, iletişim, sosyal ve mesleki alanda yeterliklere sahip olması gerektiği üzerinde durulmaktadır (YÖK, 2009). Bu durumda, yaratıcı dramanın farklı meslekler için de önemli olduğu mesleklerin gerektirdiği sosyal becerileri kazandırmada etkin bir yöntem olduğu sonucuna ulaşılabilir. Araştırma sonucunda eğitim fakültesi dışındaki fakülte ve yüksek okulların programlarında yaratıcı drama dersine yer verilmesi önerilmektedir. Üniversite öğrencilerinin problemlerinin tespit edilerek, bu problemlerin çözümüne yönelik olarak ihtiyaç

duydukları konularda drama atölyelerine katılımlarının teşvik edilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Araştırma kapsamında elde edilen bulgular katılımcıların görüşleri ve katılımcı grubu ile sınırlıdır. Bu anlamda yaratıcı dramanın, üniversite öğrencilerinin mesleki ve kişisel gelişimlerine ilişkin katkısının belirlenmesinde gözlem ve mesleki yeterlilikleri belirlemeye yönelik farklı ölçme araçları kullanılabilir. Yapılan yaratıcı drama uygulamalarının üniversitenin farklı bölümlerindeki öğrencilere yaygınlaştırılmasının da yaratıcı drama ile farklı meslekler arasındaki bağlantıyı kurmaya katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca fakülte ve yüksekokullarda çalışan öğretim elemanları ile yaratıcı drama uzmanları birlikte çalışarak dramanın bir yöntem olarak yükseköğretimin farklı alanlarında kullanımını artırmaya yönelik çalışmalar yapılabilir. Farklı mesleklerin yeterli alanlarıyla, yaratıcı drama arasındaki bağlantının kurulması da gelecekte yapılabilecek araştırmalar arasında yer alabilir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Ö. ve Timuçin, E. (2010). "The Effect of Creative Drama on Student Achievement in The Instruction of Some Development and Learning Theories." *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 9, 1741-1746.
- Aral, N., Köksal Akyol, A. ve Çakmak, A. (2007). "Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Yaratıcılıkları Üzerinde Drama Eğitiminin Etkisinin İncelenmesi." *Uluslararası Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Sorunları Sempozyumu*. Bakü.
- Aslan, E. Erbay, F. ve Saygın, (2010). "Yaratıcı Drama İle Bütünleştirilmiş İletişim Becerileri Eğitiminin Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin İletişim Becerilerine Etkisinin İncelenmesi." *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, 1-8.
- Aydeniz, H. ve Özçelik, N. (2012), "Impact of Creative Drama Method on The French Achievement of University Students." *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 47, 962-967.

- Balkıs, M., Duru, E., Buluş, M. ve Duru, S. (2006). "Üniversite Öğrencilerinde Akademik Erteleme Eğiliminin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi." *Ege Eğitim Dergisi*, 7(2), 57-73.
- Britton, B. K. ve Tesser, A. (1991). "Effects of Time-Management Practices on College Grades." *Journal of Educational Psychology*, 83(3),405-410.
- Can, N. (2000). "Zaman Yönetimi ve Planlılık Bilinci." *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 239-256.
- Cemaloğlu, N., ve Filiz, S. (2010). "The Relation Between Time Management Skills And Academic Achievement of Potential Teachers." *Educational Research Quarterly*, 33(4), 3-23.
- Ceylan, Ş. ve Ömeroğlu, E. (2007). "Okul Öncesinde Drama Dersinin Üniversite Öğrencilerine Katkısının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi." *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(3,4), 57-73.
- Çağlıyan, V. ve Göral, R. (2009). "Zaman Yönetimi Becerileri: Meslek Yüksekokulu Öğrencileri Üzerinde Bir Değerlendirme." *KMU İİBF Dergisi*, 17, 74-189.
- Dilekmen, M. Başcı, Z. ve Bektaş, F. (2008). "Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin İletişim Becerileri." *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(2). 223-231.
- Erkan, S., Özbay, Y., Cihangir-Çankaya ve Terzi, Ş. (2012). "Üniversite Öğrencilerinin Yaşadıkları Problemler Ve Psikolojik Yardım Arama Gönüllülükleri." *Eğitim ve Bilim*, 37(164), 94-107.
- Genç, H. N. (2004). Drama Dersinin Üniversite Öğrencilerinin Utangaçlık Düzeyine Etkisi. N. Aslan (Ed.). *Türkiye 6. Drama Liderleri Buluşması ve Ulusal Drama Semineri* içinde (ss.63-72). Ankara: Fersa Matbaacılık.
- Gizir, C. A. (2005). "Orta Doğu Teknik Üniversitesi Son Sınıf Öğrencilerinin Problemleri Üzerine Bir Çalışma." *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 196-213.

- Gogus, A. and Güneş, H. (2011). "Leaning Styles And Effective Learning Habits of University Students: A Case From Turkey." *College Student Journal*, 45 (3), 586-600.
- Gündoğdu, R. (2012). "Effect of The Creative Drama-Based Assertiveness Program on The Assertiveness Skill of Psychological Counsellor Candidates." *Educational Sciences :Theory & Practice*. 12(2), 687-693.
- Güneysu, S. ve Temiz, S. (2012). "Perceptions About Drama Before And After Drama İn Education." *Procedia - Social And Behavioral Sciences*, 46, 2046 – 2050.
- Kaf-Hasırcı, Ö., Bulut, M. S. ve İflazoğlu-Saban, A. (2008). "Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Dramanın Bireysel Ve Akademik Kazanımlarına İlişkin Görüşleri." *Yaratıcı Drama Dergisi*, 3(6), 63-83.
- Kara, Y. ve Çam, F. (2007). "Yaratıcı Drama Yönteminin Bazı Sosyal Becerilerin Kazandırılmasına Etkisi." *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 145-155.
- Köksal Akyol, A. (2003). "Drama ve Dramanın Önemi." *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(1), 179-190.
- Lin, Y. (2010). "Taiwanese University Students' Perceptions of University Life." *Counselling Psychology Quarterly*, 23(2), 189-202.
- Özgüven, İ. E. (1992). "Üniversite Öğrencilerinin Sorunları ve Baş Etme Yolları." *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 5-13.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (1999). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- San, İ. (2002). *Yaratıcı drama–eğitsel boyutları: Yaratıcı drama/1985-1995/yazılar*. (1.cilt). Ankara: Naturel Yayınevi.
- Tekerek, N. (2007). "Yaratıcı Dramanın Özgürlüğü, Alışkanlıkların Kalıpları Ve Bir Uygulama Örneği." *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20 (1), 189-219.
- Yeğen, G. (2003) "Yaratıcı Drama." *İlköğretim-Online*. 2 (2), 1-4. <http://ilkogretim->

online.org.tr/vol2say2/wu1.pdf .

Yolal, M. ve Kozak, R. (2008). “Bilgiye Erişim Aracı Olarak Öğrencilerin İnternete Yaklaşımı.” Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 20, 155-128.

YÖK. (2009). Türkiye Yükseköğretim Ulusal Yeterlikler Çerçevesi Ara Raporu. <http://bologna.yok.gov.tr/files/1fd58513c8ad79fe43ca1b7c1adc4a8b.pdf>

EXTENDED ABSTRACT

University life includes an improvement process that students encounter problems in academic, professional and social areas. In this period students have problems in areas of compliance to the social environment, communication, self-expression, and good use of time. To have education in this case in the best way for students, it is required to know their psycho-social needs, to use time good and improving social skills, learning environments. Today by starting pre-school up to university and post-education, it can be said that all drama studies performed all educational steps may contribute students to improve their social skill as well as ensuring an efficient learning environment. In this research, it is aimed to inspect the contribution of creative drama to personal and professional lives of the university students.

The research is a descriptive case study and organized on the basis of the qualitative research method. Working group of the study is consisted of 8 students who choose “Creative Drama” as common elective courses in 2nd grade of faculties, Tourism, Faculty of Science (psychology), Physical Education and Sports High School, College of Engineering (Environmental Engineering), Faculty of Economics and Administrative Sciences (Public Administration), Faculty of Fisheries (Fisheries Engineering), Faculty of Pharmacy and Health Sciences (Midwifery). Participants never had drama education before. Participants have been selected by maximum variation sampling method among 25 second grade students who study in five faculties and three high schools

who take “Creative Drama” lesson within scope of “Common Elective Courses II”. Implementation process of the study has been realized as seven sessions by three hours. Sessions have been realized in subjects of time management. In the first sessions, activities such as to know each other, communication and compliance to the group are done. In the second session, studies done on participants to describe and evaluate themselves in subject of personal time usage. In the third session, events have been realized related to good usage of the time, to determine an aim in good time usage and importance of agendas. Fourth session was about priority order of the works to be done, fifth, sixth and seventh sessions are organized in time traps. As time traps respectively postponing, mess, rashness, over-responsibility, perfectionism, cannot say no, and as time traps events have been realized in technology (telephone, television and computer) matters. Phases of creative dramas in the sessions are handled as warming, visualization and evaluation. After implementations, face-to-face negotiations are done related to take opinions of the participants.

Data of the study are collected via “Semi-Structured Interview”. There are two questions in the form by referring to two experts opinions:”1. What is personal contribution of creative drama’s to your personal improvement?”, “2. How do you think that creative drama will contribute your professional life that you will have in the future?”. Discussions done with participants are recorded in voice recorder, acquired data is analyzed with descriptive analysis method. According to the descriptive analysis implemented, entries are interpreted according to the discussion questions set forth, by describing. By quoting from persons discussed time by time, descriptions are enriched.

Results obtained from the study showed that creative drama events has a positive effect on the personal improvements and the professional lives of the participants who will have in the future, according to the opinions of the participants. Findings set forth

the positive effects of the creative drama events on the participants in the aspects of awareness of good use of time and development of social skills. Creative drama studies contributed participants in decreased inhibitions, more comfortable to express themselves, communicate, adapt to group and empathy. Participants talked about importance of creative drama in aspect of their professional lives that will have it in the future, in acquisition of skills such as consistent work, self-reliance, self-expression better, communication, creativity, empathy.

According to the result obtained from the researches, creative drama activities have positive effect on personal developments of the participants. All of the participants made feedback about their awareness in good usage of the time has increased. Participants expressed that they evaluate their own time usage by drama activities and they notice the time traps. In addition, findings set forth the positive effects of the creative drama activities on social skill development of the participants. Creative drama studies contributed participants in decreased inhibitions, be able to express himself more comfortable, communication, group, adaptability, empathy. In creative drama studies, students worked as groups to achieve an aim, they made connections between events and their own lives, communicated another person in each time, took mutual decisions by rapidly thinking and discussing, developed products together, by sharing with friends from other faculties and institutes, expressed themselves comfortably in front of a group. By these sides it can be said that creative drama studies have a positive effect on awareness and social skills of the participants. According to the result of the research, contribution of creative drama to the personal developments of the participants show parallels to the contribution of creative drama to the professional lives of the participants that they will have in the future. Participants talked about the importance of skills such as harmonious working as a team, self-reliance, self-expression better, communicate, be creative, empathy, in the aspect of professional lives that they will have; dwelled on creative drama is important

on bringing these skills and creative drama must take place in learning processes. At the result of the research, it is suggested that creative drama lesson must take place in education programs of faculties and institutes other than faculty of education. By determining the problems of university students, it is thought that to encourage students in participating in drama workshops in the matters that they need, is important. Also, lecturers who work in faculties and institutes can work together and make studies to increase the use of drama in different areas of the higher education as a method. To establish the connection between areas of competence of different professions and creative drama, may be among the researches which might be done in the future.